

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izida vsak petek in velja s poštnim vredn. v Mariboru s pošiln. njem za dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Surovinna se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, Korčake ulice, št. 5. — Delciški tiskovnega društva dobivajo list brez posebne navedbine.

Pokaznost listi določ. se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za označila se plačuje od navadno vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kmečki domovi.

Kar se izkazi človeku, to popravi v časih težko, v časih pa mu to celo ni več mogoče ali tudi tedaj, kadar še mu je to mogoče, stane ga veliko truda in večni Bog zna, če se mu posreči. Naši liberalni možje, ki so bili o svojem času na krmilu države, pokazali so pa nam toliko, da ima sedanja vlada vse roke polne dela, če se loti kje popravila v rečeh, ki kažejo najbolj gola rebra, t. j. v rečeh, pri katerih so bili najbolj zavozili.

Dobra volja se ne more odreči sedanji vladi, če marsikje je kaj ukrenila, da bi se popravilo, kar so vlade pred njo zavozile ali ni še pri vsem tem skorej nikjer videti, da bi postalo bolje in najbolj uneti možje, ki stojé na strani sedanje vlade, postali so že omahljivi, češ, da tudi od te vlade ne dobimo vzboljška.

Resnica, vzboljška še imamo od te vlade le malo, pač pa čutimo za nje še le nasledke prejšnjih vlad v polni meri. Njih sedanja vlada pač ni kriva ali kaj pomaga to, ko nam jih ne more odvzeti? In kar je še huje, ljudje lahko sodijo, da jih je ona kriva, kajti poprej še nasledkov iz slabih postav in nerodnega gospodarjenja ni bilo; vse to se je pokazalo še le s časom in to z vsacim letom huje. Ali tudi vse strani države imajo svoj del na teh težavah, nekatere večji, nekatere manjši, najmanjši del še jih leži primeroma na ramenih tistih, ki so v prvi vrsti krivi teh težav — denarne liberalne gospode.

Sedanja vlada sicer popravlja grehe svojih liberalnih prednic, toda nič ji ne gre po volji. Nekaj še je v njej sami preveč liberalizma, nekaj pa jo zavéra v tem še tista gospóda, ki je teh grehov kriva in jih še zmerom nima za grehe. To vidimo skorej pri vsem, kar počenja sedanja vlada in ne maramo veliko, če se ne izgodi tako tudi pri postavi, ki je te dni v razpravi v drž. zboru.

Vlada je predložila načrt postave, s katero se naj prepreči razkosovanje kmetij, kadar se godi brez velike potrebe in na škodo kmetij. Doslej je to mogoče in komur se naj zahvali nesrečna srenja, v kateri se je več taci razkosovanj izvršilo, za to, to je liberalna gospóda, ki je bila v letih 1868 in 1869 na krmilu. Nesreča so bile roke te gospóde po celi vrsti, ni postave, katero je sklenila, da bi ne bila za našo državo nesreča in se torej tudi ne čudimo, da je prav taka tudi nje postava, ki pripušča razkosovanje zemljišč in to brez konca in kraja. Nekaj je tega razkosovanja krivo pravilo, po katerem se deli zapuščina starišev med otroke. Nova postava omejuje le-to pravilo.

Glavna načela nove postave pa so ta-le: Ako umrje kmet brez oporoke, prejde kmetija v roke samo enemu, sinu ali hčeri, ne pa, kakor je doslej, vsem v enaki meri. Ceno naredijo ji zapriseženi možje, od nje se odšteje potem ves dolg in če je še kako drugo breme na njej, tudi to. Kar še je ostane tako proste, to je zapuščina kmeta ter se razdeli med otroke po pravilu, kakor je sedaj v navadi.

Ali naj velja to za vse kmetije? Ne, postava prepušča dež. zborom, naj določijo, kako velika naj bode kmetija, da je vredna imena „kmečki dom“ ter uživa dobroto te postave. Dež. zbori imajo tudi v rokah, da lahko določijo, naj se vzame cena take kmetije iz čistih prihodkov, kakor jih ima c. kr. davkarija za podlago davkov. Le-ta račun je krajši in kolikor se nam dozdeva, tudi ročniši, kajti prava cena se določi kmetiji na tem potu še brž najlažje. To pa je že tudi nekaj.

Taka kmetija ostane potlej cela ter se ne sme razprodati na kose in tudi ena družina ne more obdržati več taci kmetij v svojih rokah. Vidno je, da meri nova postava na to, naj družina, ki ima tako kmetijo v lasti, ne izgine, ampak se drži na svojih rodni tleh, dokler sama hoče, t. j. dokler se drži starega vodila: „Moli in delaj!“